

VEENE KEELE RIIGIEKSAMI ERISTUSKIRI

2013

1. Gümnaasiumi lõpueksamite eesmärgid

Haridus- ja teadusministri 17. septembri 2010. a määruse nr 59 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise, koostamise, läbiviimise ja hindamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord“ järgi on gümnaasiumi lõpueksamite eesmärgid järgmised:

- 1) tagada eksamitulemuste üleriigiline võrreldavus, et õpilane, lapsevanem, kool ja kooli pidaja saaks võimalikult objektiivse ettekujutuse õpitulemuste saavutusest;
- 2) anda koolile, kooli pidajale, Haridus- ja Teadusministeeriumile, õpilastele, lastevanematele tagasisidet õppimise ning õpetamise tulemuslikkusest koolis;
- 3) saada ülevaade riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste saavutusest eksamiainetes hariduspoliitiliste otsuste tegemiseks;
- 4) toetada õppekava rakendamist, suunata eksamiülesannete valiku kaudu õppeprotsessi;
- 5) siduda järjestikuste haridustasemete õppekavad ning võimaldada kasutada riigieksamitulemusi õpingute jätkamisel, anda võimalus kasutada riigieksamitulemusi rahvusvahelisel tasandil.

Vene keele riigieksam kontrollib kirjutamis-, kuulamis-, lugemis- ja rääkimisoskust ning keelepädevust. Vene keele riigieksam toetub õppekavale ja Euroopa keeleõppe raamdokumendile ning vastab ligilähedaselt Euroopa Nõukogu keeleoskustaseme B2-taseme kirjeldusele.

2. Eksami sihtrühm

Eksami sihtrühm on gümnaasiumide ja keskkoolide andvate kutseõppeasutuste lõpetajad ning gümnaasiumi varem lõpetanud isikud.

Õpilasel on õigus sooritada vene keele kui võõrkeele riigieksam ka juhul, kui ta ei ole seda keelt koolis õppinud.

3. Gümnaasiumi lõpetaja õpitulemused võõrkeeles

kuulamisel

- mõistab erinevate kõnelejate olmeteksti ja telefoni teel edastatud teateid eeldusel, et need on lähedased standardkeelele;
- suudab jälgida raadio- ja TV-uudiseid ja -teateid, et saada vajalikku infot;
- oskab eristada selgelt väljendatud tooni ja suhtumist, panna tähele rõhuasetusi ja mõttefraase;
- oskab tuletada tundmatute sõnade tähendust konteksti abil temale tuntud elementide kaudu;
- teab oma emakeeles enamkasutatavate rahvusvaheliste sõnade tähendusi ning oskab neid teadmisi kasutada võõrkeelset teksti kuulates;
- suudab eristada kuuldu detaile ja järjestada sündmusi;
- suudab jälgida lühiloengut (5–10 min) ning eristada sellest olulist infot.

lugemisel

- suudab lugeda funktsionaalstiililt erinevaid tekste, nende hulgas mitmesuguseid kasutamisujuhiseid;
- suudab määratleda teksti peaideed (mis on kas välja öeldud või millele on vihjatud) ja autori eesmäärke;
- oskab leida tekstist vajalikku või huvipakkuvat infot;
- oskab teksti mõistmiseks kasutada pealkirju, illustratsioone, jooniseid, skeeme, erinevaid kirjapilte;
- oskab tuletada tundmatute sõnade tähendust konteksti abil temale tuntud elementide kaudu (liitsõna üksikkomponendid ja sõnaliited);

- teab oma emakeeles kasutatavate rahvusvaheliste sõnade tähendusi ning oskab neid teadmisi kasutada võõrkeelset teksti lugedes;
- oskab leida õpitava võõrkeele vahendusel infot erinevatest allikatest, seda valida ja kasutada;
- oskab kasutada eriliigilisi sõnaraamatuid ja teatmeteoseid.

kirjutamisel

- oskab kirjutada teateid, ametlikke ja mitteametlikke kirju;
- oskab loetu ja kuuldu põhjal märkmeid teha, olulist kokku võtta;
- oskab täita ankeete ja vastata küsimustikele;
- oskab kirjutada elulookirjeldust (CV);
- oskab kirjutada kirjeldavaid, analüüsivaid ja arutlevaid kirjandeid, referaate ja lühiartikleid ajalehele;
- tunneb õigekirja ja lausemärgistusi, vajadusel oskab neid kontrollida teatmeteoste abil;
- oskab liigendada ja vormistada erinevaid tekste.

rääkimisel

- kasutab vastavale võõrkeelele omast intonatsiooni, rütmi ja rõhku;
- oskab vestelda põhiteematika ulatuses ning esitada ja põhjendada oma vaateid ja seisukohti;
- tunneb suhtlusetiketti ja oskab seda kasutada;
- oskab suhelda võõrkeeles nii vahetult kui ka telefoni teel;
- oskab vahetada infot, esitada küsimusi ja väljendada oma mõtteid ühiskondlike probleemide ja sündmuste kohta;
- oskab vestluses vajadusel kasutada kompensatsioonistrateegiaid.

4. Vene keele riigeksami ülesehitus

Vene keele riigeksam koosneb kirjalikust (kirjutamine, kuulamine, lugemine, keelestruktuur) ja suulisest (rääkimine) osast.

Tabel 1. 2012. a riigeksami ülesehitus.

Eksamiosa		Kestus	Max punkte	Ülesanded/ üksikküsimused
I osa	Kirjutamine	90 min	8+12	2
<i>Vaheaeg</i>		<i>30 min</i>		
II osa	Kuulamine	35 min	20	4/32
III osa	Lugemine	60 min	20	3/32
IV osa	Keele struktuur	40 min	20	3/40
KOKKU :	Eksami kirjalik osa	255 min	80	12/104
V osa	Suuline osa	15 min	20	2

5. Riigeksamitöö ülesanded ja testitavad oskused

Tabel 2. 2013. a riigeksamitöö ülesanded ja testitavad oskused.

Osa	Ülesanded	Testitavad oskused
Kirjutamine	(pool)ametlik või mitteametlik kiri (120 sõna±10%)	kirjaliku teksti loomise oskus (sündmuste ja protsesside kirjeldamine, seletamine, veenmine, info edastamine, ettepaneku/kaebuse esitamine)
	etteantud teemal arutlus või arvamuse avaldus (200 sõna ±10%)	kirjaliku teksti loomise oskus (arvamuse väljendamine, arutlemine, poolt- ja vastuargumentide esitamine)
Kuulamine	valikvastustega ülesanne (esitatud küsimustena; vastuse valimine kolme variandi hulgast)	kuulatava lõigu/teksti peamisest mõttest arusaamine, olulisema info mõistmine, valikulise info mõistmine (kõneleja arvamuse või suhtumise äratundmine või järeldamine)
	lühivastusega lünkülesanne	kuulatava teksti detailne mõistmine, olulise info mõistmine, valikulise info leidmine
	sobitamisyülesanne	kuulatava teksti üldine mõistmine, järelduste tegemine, kõneleja seisukohtade mõistmine
	valikvastustega ülesanne (esitatud väidetena; vastuse valimine kolme variandi hulgast)	kuulatava teksti peamisest mõttest arusaamine, olulisema info mõistmine, kaudselt esitatud mõttest arusaamine, järelduste tegemine
Lugemine	valikvastustega ülesanne (esitatud väidetena; vastuse valimine kolme variandi hulgast)	kirjaliku teksti põhisisu üldine mõistmine ja tähtsamate üksikasjade mõistmine, tekstis otseselt või kaudselt väljendatud suhtumise või arvamuse mõistmine, valikulise info leidmine
	vastustepangaga lünkülesanne (lausete või lauseosade sobitamine teksti)	kirjaliku teksti üldine ja detailne mõistmine, teksti ülesehituse ja tekstisiseste seoste mõistmine
	sobitamisyülesanne (sobitatakse kaks komplekti eri kategooriatesse kuuluvaid tekste, nt pealkirjad artiklitega)	kirjaliku teksti üldine ja detailne mõistmine, järelduste tegemine
Keele struktuur	avatud lüngaga ülesanne	grammatiliste vormide moodustamine ja kasutamine, sõnavara tundmine, õigekiri
	pangaga lünkülesanne	
	Lünkülesanne (sünonüümide või ligilähedase tähendusega sõnade leidmine)	
Rääkimine	monoloog (põhineb 150-sõnalisel alustekstil) ja vestlus etteantud teemal	üldine rääkimisoskus ja üldine suuline suhtlus (suuline esinemine, vestlus, seisukohtade põhjendamine ja selgitamine, esinemine küsitleja ja vastaja rollis)
	rollimäng	

Kuulamisosa tekste kuulatakse kaks korda.

Lugemisosa tekstide kogupikkus on umbes 1500 sõna.

Rääkimisosa algab sissejuhatava vestlusega, mida ei hinnata.

Eksami suuline osa salvestatakse õpilase soovil.

Tabel 3. Kuulamis-ja lugemisosa ülesannete tekstide allikad

Kuulamine	Lugemine
Tekstide allikaks on meediakanalid ja salvestised (nt uudistesaaated, lühisõnumid/-teated, reklaam, argivestlused, keskustelud, intervjuud, ülevaated, meelelahutussaaated, reportaažid, loengud)	Tekstide allikaks on ajalehe- ja ajakirjaartiklid, populaarteaduslikud raamatud ja ilukirjandus (nt lühikesed informatiivse või populaarteadusliku sisuga tekstid, arvamus-, probleem- või ülevaateartiklid, persoonilood, arvustused, reportaažid, intervjuud)

Tekstide valikul lähtutakse põhimõttest, et teksti keeleline raskus ja teema arvestavad eksaminandide tausta ehk vanust, haridust, huvialasid jne. Kasutatakse autentseid tekste, mida vajadusel kohandatakse tasemele vastavaks.

5. Vene keele riigeksami hindamine

Vene keele riigeksamit hindab gümnaasiumide õpetajatest ning kõrgkooli õppejõududest koosnev komisjon. Hindamiskomisjoni kinnitab haridus- ja teadusminister oma käskkirjaga.

Riigeksamitöö hindamisel lähtutakse riigeksameid ettevalmistava komisjoni koostatud hindamisjuhendist. Hindamisjuhend kirjeldab iga ülesande, aspekti või üksiküsimuse osakaalu kogu riigeksamitöö hindamisel.

Iga vene keele riigeksamitöö osa eest on võimalik saada maksimaalselt 20 punkti. Kuulamis- ja lugemisosa iga üksiküsimuse kaal on 0,625 punkti, keelestruktuuri osal vastavalt 0,5 punkti.

Kuulamis-, lugemis- ja keelestruktuuri osa ülesandeid hinnatakse võtme järgi.

Kirjutamise hindamiseks kasutatakse vastavaid hindamisskaalasid. Riigeksami kirjutamisosa hindavad vastava väljaõppe saanud eksperdid. Igat kirjutamisosa ülesannet hindab kaks hindajat. Kui kahe hindaja punktide vahe on suurem kui 4, läheb eksamitöö kolmandale hindamisele. Sel juhul kujuneb lõplik tulemus kolmanda hindaja ja temale punktidele lähemal seisva hindaja punktidest.

Kirjutamise puhul hinnatakse keelepädevust (keeleline korrektsus, sõnavara mitmekesisus, lause pikkus ja struktuur, süntaktiline mitmekesisus, õigekiri ja kirjavahemärgid), diskursuspädevust (teksti loogiline ülesehitus ja arendus, teksti sidusus, ladusus, pikkus), funktsioonipädevust (ülesande eesmärgikohane ja tõhus täitmine), sotsiolingvistilist pädevust (kirjutise adressaadi arvestamine, sobiv stiil ja žanr).

Kirjutamisosa esimese ülesande hindamiskriteeriumid on jagatud kahe aspekti vahel: sisu vastavus püstitatud ülesandele ja keeleline korrektsus. Iga aspekti eest on võimalik saada 0-4 punkti. Kirjutamisosa teise ülesande hindamiskriteeriumid on jagatud nelja aspekti vahel: sisu, teksti sidusus ja ülesehitus, sõnavara ja keelestruktuuride mitmekesisus, grammatika korrektsus ja õigekiri. Iga aspekti eest on võimalik saada 0-3 punkti.

Kirjutamisosa tööde hindamisel on üheks tähtsaks näitajaks kirjaliku teksti maht. Kui esimese ülesande maht jääb alla 50 sõna, hinnatakse ülesande esimest aspekti 0 punktiga. Kui teise ülesande maht on vähem kui 100 sõna, hinnatakse sõnavaraaspekti 0 punktiga. Kui nõutud teksti maht on suurem kui 10%, hinnatakse vaid tekstiosa, mis vastab nõutule.

Rääkimise hindamiseks kasutatakse vastavat hindamisskaalat. Suulist osa hindavad kvalifitseeritud vene keele õpetajad, kes on läbinud vastava koolituse.

Rääkimise puhul hinnatakse funktsioonipädevust (arusaamine oma kõne eesmärgistatusest), diskursuspädevust (väljenduse loogilisus ja sidusus), keelepädevust (sõnavara, vormistiku ja lausestuse valdamine, hääldus,

intonatsioon, kõne soravus) ning sotsiolingvistilist pädevust (oriendurumine sõnavalikus ja selle sobitamine kõnesituatsiooniga).

Rääkimisosa hindamiskriteeriumid on jagatud viie aspekti vahel: sisu, interaktiivsus, sõnavara, grammatika korrektsus ja hääldus. Iga aspekti eest on võimalik saada 0-5 punkti.